

دانشکده
قالب نگارش طرح درس ترمی

عنوان درس : حشره شناسی پزشکی و مبارزه با ناقلین مخاطبان: کارشناسی پیوسته بهداشت عمومی
تعداد واحد: (یا سهم استاد از واحد) ۱ واحد نظری
ساعت پاسخگویی به سوالات فراگیر: یکشنبه ساعت ۱-۲
زمان ارائه درس: نیمسال دوم ۱۴۰۰-۱۳۹۹ سه شنبه ۱۲-۱۰
مدرس: دکتر مجتبی لیمویی
درس و پیش نیاز: ندارد

هدف کلی درس : آشنایی دانشجویان با گروه ها و گونه های مختلف بندپایان و حشرات حائز اهمیت پزشکی ، انواع بیماری های منتقله توسط بندپایان و روش های کنترل و پیشگیری از انتقال بیماری ها

اهداف کلی جلسات : (جهت هر جلسه یک هدف)

۱- مقدمه شامل تشریح عنوان درس ، تعاریف حشره شناسی ، شاخه های مختلف حشره شناسی، حشره شناسی پزشکی و هدف از علم حشره شناسی پزشکی ، تعریف ناقل ، میزبان و دیدگاه اپیدمیولوژیک در رابطه با نقش بندپایان در انتقال انواع بیماری ها، طرق مختلف بیماری زایی بندپایان برای انسان و نقش بندپایان در ایجاد بیماری در انسان و حیوان

۲- روش های مختلف انتقال بیماری توسط بندپایان به انسان

۳- طبقه بندی بندپایان ، مرفولوژی عمومی حشرات

۴- بیولوژی عمومی حشرات

۵- مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل سوسری ها و راسته همیپترا

۶- مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل شپش های انسان

۷- طبقه بندی راسته دובالان ، مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل پشه های کولیسیده

۸- مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل پشه خاکی ها

۹- مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل پشه های سیمولیده ، سراتوپوگونیده ، خرمگس ها ، مگس ها و گونه های مولد میازیس

۱۰- مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل کک ها ، کنه های نرم و سخت و مایت ها

اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:

هدف کلی جلسه اول: مقدمه شامل تشریح عنوان درس ، تعاریف حشره شناسی ، شاخه های مختلف حشره شناسی، حشره شناسی پزشکی و هدف از علم حشره شناسی پزشکی ، تعریف ناقل ، میزبان و دیدگاه اپیدمیولوژیک در رابطه با نقش بندپایان در انتقال انواع بیماری ها

اهداف ویژه جلسه اول:

در پایان دانشجو قادر باشد

۱-۱- Medical Entomology and Vector Control را به عنوان یک رشته علمی و فیلد پژوهشی توضیح دهد.

۱-۲- حشره شناسی را تعریف کند و شاخه های مختلف آنرا معرفی نماید.

۱-۳- حشره شناسی پزشکی را تعریف کند.

۱-۴- هدف از علم حشره شناسی پزشکی را بیان کند.

۱-۵- ناقل را تعریف کند.

۱-۶- نقش بندپایان را در اپیدمیولوژی بیماری های منتقله شرح دهد.

۱-۷- نقش بند پایان را به عنوان عامل ایجاد بیماری در انسان با ذکر مثال بیان کند.

۱-۸- میازیس را تعریف کند و انواع میازیس را نام ببرد و نام علمی یک گونه مگس مولد میازیس شایع در ایران را بنویسد.

۱-۹- بیماری گال ، علائم تشخیص و درمان آنرا شرح دهد.

۱-۱۰- بیماری فلج کنه ای و راه های درمان و پیشگیری از آنرا شرح دهد.

۱-۱۱- اهمیت گزش بندپایان را به عنوان یک آفت بهداشتی بیان کند.

اهمیت سوسک پدروس را در ایجاد ضایعات جلدی در انسان و انتشار جغرافیایی آنرا بیان کند.

۱-۱۲- اهمیت سوسک پدروس را در ایجاد ضایعات جلدی در انسان و انتشار جغرافیایی آنرا بیان کند.

هدف کلی جلسه دوم: روش های مختلف انتقال بیماری توسط بندپایان به انسان

اهداف ویژه جلسه دوم:

در پایان دانشجو قادر باشد

۲-۱- مکانیسم انتقال بیماری توسط بندپایان را به میزبان حیوان و انسان توضیح دهد.

۲-۲- انتقال مکانیکی بیماری را تعریف کند و مهمترین ناقلین مکانیکی بیماری به انسان را نام ببرد.

۲-۳- انتقال بیولوژیک را توضیح دهد و انواع آنرا نام ببرد.

۲-۳-۱- چرخه زیستی پاتوژن را در انتقال بیولوژیک تکثیری شرح دهد و نام علمی یک گونه ناقل بیولوژیک شایع در ایران را بنویسد.

۲-۳-۲- چرخه زیستی پاتوژن را در انتقال بیولوژیک تکاملی شرح دهد و نام علمی یک گونه ناقل بیولوژیک شایع را بنویسد.

۲-۳-۳- چرخه زیستی پاتوژن را در انتقال بیولوژیک تکثیری - تکاملی شرح دهد و نام علمی یک گونه ناقل بیولوژیک شایع را بنویسد.

۲-۳-۴- سیکل اسپوروگونی انگل پلاسمودیوم را در بدن پشه آنوفلس شرح دهد.

۲-۴- انتقال ارثی عامل بیماری زا از بندپا به نسل بعد از خود را شرح دهد و نام علمی یک گونه بندپا را بنویسد.

۲-۵- نقش بندپایان را به عنوان مخزن بیماری با ذکر مثال شرح دهد.

هدف کلی جلسه سوم: طبقه بندی بندپایان ، مرفولوژی عمومی حشرات

اهداف ویژه جلسه سوم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- ۱-۳- بر اساس مشخصات مرفولوژیک شاخه بندپایان را از دیگر شاخه های بی مهره گان تفکیک کند.
- ۲-۳- رده های مختلف طبقه بندی را شرح دهد و گونه را تعریف کند.
- ۳-۳- زیر شاخه های مختلف بندپایان را از همدیگر متمایز کند.
- ۴-۳- رده های مختلف هر زیر شاخه را از همدیگر متمایز نماید.
- ۵-۳- دو رده عنکبوتیان و حشرات را از همدیگر متمایز کند و اهمیت پزشکی آنها را با ذکر مثال بیان کند.
- ۶-۳- تفاوت مرفولوژیک کنه ها و حشرات را با رسم شکل بیان کند.
- ۷-۳- تقسیم بندی بدن حشرات را با رسم شکل شرح دهد.
- ۸-۳- مقطع عرضی جلد حشرات را با رسم شکل شرح دهد.
- ۹-۳- مرفولوژی سر و ضمائم آنرا با رسم شکل شرح دهد.
- ۱۰-۳- مرفولوژی سینه و ضمائم آنرا با رسم شکل شرح دهد.
- ۱۱-۳- مرفولوژی شکم و ضمائم آنرا با رسم شکل شرح دهد.

هدف کلی جلسه چهارم: بیولوژی عمومی حشرات

اهداف ویژه جلسه چهارم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- ۱-۴- برش عرضی تخم حشرات را با رسم شکل شرح دهد و روش های مختلف تخم گذاری و تعداد دفعات تخم گذاری در حشرات را شرح دهد.
- ۲-۴- رشد و پوست اندازی در حشرات را شرح دهد.
- ۵-۴- دگرذیسی در حشرات را تعریف کند و انواع دگرذیسی را شرح دهد.
- ۶-۴- خواب زمستانی و دیاپوز را در حشرات شرح دهد.
- ۷-۴- انواع رژیم های غذایی در حشرات را شرح دهد.

هدف کلی جلسه پنجم: مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل سوسری ها و راسته همیپترا

اهداف ویژه جلسه پنجم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- ۱-۵- مشخصات مرفولوژیک راسته دیکتیوپترا را شرح دهد.
- ۲-۵- مشخصات مرفولوژیک خانواده بلاتیده را شرح دهد.
- ۳-۵- بیولوژی خانواده بلاتیده را شرح دهد.
- ۴-۵- بر اساس کاراکتر های تاکسونومیک گونه های رایج سوسری در ایران را تشخیص دهد.
- ۵-۵- زیستگاه های و خصوصیات هر گونه از سوسری ها را شرح دهد.
- ۶-۵- نقش سوسری ها را به عنوان ناقل مکانیکی بیماری ها به انسان و انواع بیماری های منتقله را شرح دهد.
- ۷-۵- انواع روش های مبارزه با سوسری ها را شرح دهد.
- ۸-۵- مشخصات مرفولوژیک راسته همیپترا را شرح دهد.
- ۹-۵- مشخصات مرفولوژیک ، بیولوژیک و زیستگاه های ساس تختخواب را شرح دهد.
- ۱۰-۵- اهمیت پزشکی ساس تختخواب را شرح دهد.
- ۱۱-۵- راه های کنترل ساس تختخواب را شرح دهد.
- ۱۲-۵- مشخصات مرفولوژیک سن های خونخوار خانواده ردوویده را شرح دهد.
- ۱۳-۵- بیولوژی سن های خونخوار خانواده ردوویده را شرح دهد.
- ۱۴-۵- دانشجو سیکل زندگی عامل بیماری شاگاس در بدن سن های خونخوار خانواده ردوویده را شرح دهد و نام علمی دو گونه از ناقلین بیماری شاگاس را بنویسد.

- ۵-۱۵- راه های کنترل سن های خواخوار ردوویده را شرح دهد.
- هدف کلی جلسه ششم: مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل شپش های انسان
اهداف ویژه جلسه ششم:
در پایان دانشجو قادر باشد
- ۶-۱- مشخصات مرفولوژیک شپش های انسان را شرح دهد.
- ۶-۲- خصوصیات بیولوژیک شپش های انسان را شرح دهد.
- ۶-۳- سیکل عامل بیماری های تیفوس اپیدمیک ، تب راجعه اپیدمیک و تب خندق را در بدن شپش انسان شرح دهد و نام علمی شپش بدن و شپش سر و شپشک خرچنگی را بنویسد.
- ۶-۵- راه های کنترل شپش های انسان را شرح دهد.
- هدف کلی جلسه هفتم: طبقه بندی راسته دوبالان ، مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل پشه های کولیسیده
اهداف ویژه جلسه هفتم:
در پایان دانشجو قادر باشد
- ۷-۱- زیر راسته های راسته دوبالان را شرح دهد و آنها را از همدیگر تشخیص دهد.
- ۷-۲- مشخصات مرفولوژیک پشه های کولیسیده را شرح دهد.
- ۷-۳- خصوصیات بیولوژیک پشه های کولیسیده را شرح دهد.
- ۷-۴- تاریخچه مبارزه با ملاریا در ایران شرح دهد و علل بازگشت ملاریا به مناطق پاک شده را بیان کند.
- ۷-۵- سیکل اسپوروگونی را در بدن پشه آنوفلس شرح دهد.
- ۷-۶- نام علمی ناقلین ملاریا در ایران را بنویسد و انتشار جغرافیایی آنها را شرح دهد.
- ۷-۷- سیکل فیلر را در بدن پشه های ناقل شرح دهد.
- ۷-۸- انتشار جغرافیایی انواع بیماری فیلاریازیس لنفاتیک و اپیدمیولوژی آنرا شرح دهد و نام علمی عامل بیماری و ناقلین آنها را بنویسد.
- ۷-۹- سیکل آریوویروس را در بدن پشه های کولیسیده شرح دهد.
- ۷-۱۰- انتشار جغرافیایی و اپیدمیولوژی بیماری های تب زرد ، تب دانگ و وست نیل را شرح دهد و نام علمی ناقلین این بیماری ها را بنویسد.
- ۷-۱۱- انواع روشهای کنترل پشه های کولیسیده را شرح دهد.
- هدف کلی جلسه هشتم: مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل پشه خاکی ها
اهداف ویژه جلسه هشتم:
در پایان دانشجو قادر باشد
- ۸-۱- بر اساس مشخصات مرفولوژیک پشه خاکی ها را از پشه های خانواده های دیگر تفکیک کند.
- ۸-۲- بیولوژی و زیستگاه ها و میزبان پشه خاکی ها را شرح دهد.
- ۸-۳- اپیدمیولوژی بیماری تب پشه خاکی را شرح دهد و نام علمی ناقل آنرا بنویسد.
- ۸-۴- انواع بیماری لیشمانیوز را نام ببرد.
- ۸-۵- پاتوژن ، علائم ، مخازن ، ناقلین ، انتشار جغرافیایی و اپیدمیولوژی لیشمانیوز احشایی را شرح دهد و نام علمی پاتوژن ، ناقلین و مخازن آنها را بنویسد.
- ۸-۶- دانشجو بتواند پاتوژن ، علائم ، مخازن ، ناقلین ، انتشار جغرافیایی و اپیدمیولوژی لیشمانیوز جلدی خشک و مرطوب را شرح دهد و نام علمی پاتوژن ، ناقلین و مخازن آنها را بنویسد.
- ۸-۷- انواع روش های مبارزه با پشه خاکی ها را شرح دهد.
- هدف کلی جلسه نهم: مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل پشه های سیمولیده ، سراتوپوگونیده ،

خرمگس ها ، مگس ها و گونه های مولد میازیس

اهداف ویژه جلسه نهم:

در پایان دانشجو قادر باشد

۹-۱- بر اساس مشخصات مرفولوژیک پشه های سیمولیوم را از پشه های کولیسده و فلبوتومینه تشخیص دهد.

۹-۲- بیولوژی و زیستگاه های پشه های سیمولیده را شرح دهد.

۹-۳- علائم ، مکانیسم انتقال و انتشار جغرافیایی بیماری کوری رودخانه ای را شرح دهد و نام علمی یکی از ناقلین آنرا بنویسد.

۹-۴- مشخصات مرفولوژیک ، محل های پرورش و زیستگاه های پشه های سراتوپوگونیده را شرح دهد و اهمیت بهداشتی ناشی از گزش آنها را شرح دهد.

۹-۵- مشخصات مرفولوژیک ، محل های پرورش و زیستگاه های خرمگس ها را شرح دهد و نام علمی ناقلین بیماری سیاه زخم و لوآلوا را بنویسد.

۹-۱۰- مشخصات مرفولوژیک ، محل های پرورش و زیستگاه های مگس خانگی ، مگس اصطبل و مگس تسه تسه را شرح دهد و نام علمی مگس خانگی ، مگس اصطبل و ناقلین بیماری خواب آفریقایی را بنویسد.

۹-۱۱- بیماری میازیس را بر اساس معیار های بیولوژیک طبقه بندی کند و نام علمی یک گونه مگس مولد میازیس اجباری ، اختیاری ، داخل شکمی و تصادفی را بنویسد.

هدف کلی جلسه دهم: مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل کک ها ، کنه های نرم و سخت و مایت ها

اهداف ویژه جلسه دهم:

در پایان دانشجو قادر باشد

۱۰-۱- مشخصات مرفولوژیک ، خصوصیات بیولوژیک ، میزبانان و زیستگاه های انواع کک ها را شرح دهد.

۱۰-۲- مکانیسم انتقال طاعون را به انسان ، انواع طاعون ، انتشار جغرافیایی و اپیدمیولوژی آنرا شرح دهد و نام علمی ناقل اصلی طاعون را بنویسد.

۱۰-۳- علائم، انتشار جغرافیایی و اپیدمیولوژی تیفوس اندمیک را شرح دهد و نام علمی ناقل آن را بنویسد.

۱۰-۴- انواع روش های مبارزه با کک ها را شرح دهد.

۱۰-۵- مشخصات مرفولوژیک ، خصوصیات بیولوژیک ، میزبانان و زیستگاه های کنه ها را شرح دهد و بر اساس مشخصات مرفولوژیک کنه های نرم و سخت را از همدیگر تشخیص دهد.

۱۰-۶- علائم ، انتشار جغرافیایی و اپیدمیولوژی بیماری های تب هموراژیک کریمه کنگو و تب راجعه اندمیک را شرح دهد و نام علمی ناقلین این بیماری ها را بنویسد.

۱۰-۷- بر اساس مشخصات مرفولوژیک مایت ها را از کنه تشخیص دهد.

۱۰-۸- علائم ، انتشار جغرافیایی و اپیدمیولوژی بیماری های تیفوس بوته زار و گال را شرح دهد.

۱۰-۹- انواع روش های مبارزه با کنه ها و مایت ها را شرح دهد.

منابع: کلیات حشره شناسی پزشکی (۱۳۸۰) ترجمه م. زعیم ، م.ع. سیدی رشتی و م.ا. صائبی ، تهران

روش تدریس: سخنرانی و پرسش و پاسخ

وسایل آموزشی : پاور پوینت

سنجش و ارزشیابی

ساعت	تاریخ	سهم از نمره کل (بر حسب درصد)	روش	آزمون
////////////////////	////////////////////			کوئیز
				آزمون میان ترم
		۹۵ درصد	امتحان کتبی	آزمون پایان ترم
		۵ درصد	مشارکت فعال در بحث	حضور فعال در کلاس

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو: حضور به موقع در کلاس و رعایت نظم و مقررات آموزشی

نام و امضای مدرس: نام و امضای مدیر گروه: نام و امضای مسئول EDO دانشکده:
تاریخ تحویل: تاریخ ارسال: تاریخ ارسال:

جدول زمانبندی درس حشره شناسی پزشکی و مبارزه با ناقلین

روز و ساعت جلسه :

جلسه	تاریخ	موضوع هر جلسه	مدرس
۱		مقدمه شامل تشریح عنوان درس ، تعاریف حشره شناسی ، شاخه های مختلف حشره شناسی، حشره شناسی پزشکی و هدف از علم حشره شناسی پزشکی ناقل ، تعریف ناقل ، میزبان و دیدگاه اپیدمیولوژیک در رابطه با نقش بندپایان در انتقال انواع بیماری ها و طرق مختلف بیماری زایی بندپایان	دکتر مجتبی لیمویی
۲		روش های مختلف انتقال بیماری توسط بندپایان به انسان	
۳		طبقه بندی بندپایان ، مرفولوژی عمومی حشرات	
۴		بیولوژی عمومی حشرات	
۵		مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل سوسری ها و راسته همیپترا	
۶		مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل شپش های انسان	
۷		طبقه بندی راسته دوبالان ، مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل پشه های کولیسیده	
۸		مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل پشه خاکی ها	
۹		مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل پشه های سیمولیده ، سراتوپوگونیده ، خرمگس ها ، مگس ها و گونه های مولد میازیس	
۱۰		مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل کک ها ، کنه های نرم و سخت و مایت ها	